

RODOLJUB.

Izhaja vsak četrtek ter stane za vse leto 1 K 60 v., za pol leta 1 K. — Za oznanila plačuje se od dvostopne petit-vrste 16 v. če se enkrat tiska; 24 v. če se dvakrat, in 30 v. če se trikrat tiska. — Večkratno tiskanje po dogovoru. — Naročnina in inserati blagovolijo naj se pošiljati „Narodni Tiskarni“ v Ljubljani, vsi spisi in dopisi pa uredništvu „Rodoljuba“. — Pisma izvolijo naj se frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Kuta in naš kmet.

II.

Katoliška cerkev smatra sicer žensko za bitje nižje vrste ali pa naj bo od nosa do podplatov desetkrat žegnana, tebi kmet in vsakemu moškemu je ženska vendar vse. Zaradi ženske se mož trudi in peha, zaradi ženske je tudi lačen. To je zakon narave in ta zakon velja tudi za duhovnika in tudi za meniha, če se ta navidezno ženske boji, kakor zlodij križa. Torej prijatelj, trudil, delal bodeš, da boš tuje otroke redil in jim dote dajal. Ker nisi v današnjem svetu železnic in parobrodov na tvoj kraj priklenjen, kakor nekdanj tvoj očaki, boš preklel babo in otroke z meniškimi nosovi in šel v Ameriko. Tam boš delal za ljubi kruhek in v tem hudem delu v jamah obnemogel ter kje v kaki američanski bolnici ves raztegnjen umrl daleč od ljubljene slovenske domovine.

Pa to še ni zadosti. Neki po naših duhovnikih poneumljen kmet pravi: naj pridejo menihi in naj zasedejo nekdanja samostanska veleposestva, saj so bila enkrat njihova. V Gorjancih okoli Kostanjevice, Št. Jerneja, Novega mesta, Zatičine se najde dosti takih neumnežev. Ali ljubi bebec, ta zemlja je bila pred veliko stoletji kmečka last. Kmet si je dal to zemljo vzeti s zagotovilom, da se mu bo na onem svetu dobro godilo in neumnež je še obdeloval ta posestva za te »svete« može, ki so najboljše pridelke kmetij vsega dosegljivega sveta uživali, kmet pa otepaval slab ričet na dvorišču pred samostansko kuhinjo. Zabelil si je ta ričet z duhom predobrih jedil, ki so prihajali iz kuhinje gospodov menihov. — Kuhinja za gospodo in kuhinja za svinje. —

Slovenski kmet in ves kmet v Evropi ima premalo kmetijske zemlje. Ne bi šel trumoma v tujino za fabričnimi zaslužki, ali zaslužki v jamah, če bi tega ne bilo. Najslabšo zemljo je dobil slovenski kmet leta 1848. Hoste pa tako malo, da nima dosti listja, ne drv za kurjavo. Stavbeni les pa mora po večjem kupovati. Kmetija brez hoste ni nič vredna. Ta samostanski svet, teh tisoč, teh veliko tisoč oralov zemlje, najboljše zemlje, bi se morala v pametni državi razdeliti mej kmete ter nove kmetije ustvariti. Ljudje, ki delajo, ki svet obdelujejo, naj tudi uživajo sadove tega sveta.

Pa kaj hočete, svet je n. pr. na Slovenskem še jako neumen. Mesto da bi bila Št. Jernejska občina kupila pletersko grajščino, ko je kmetom te občine hoste treba, ko ribi vode, (denar bi se dobil v 8 dneh za nakup), so pustili občinski možje dekanu Fettich Frankheimu (s tem

imenom bo odslej to prokletstvo, ta glavna pregreha storjena nad kmetom vedno združena) skrbeti, da je menihe v to lepo ravan privlekel. Tako se je zgodilo s zatiškim samostanom. Tako se bo zgodilo z drugimi grajščinami. Ribničani dobijo frančiškane. Na Gorenjskem se že tudi pripravljajo gnezda za meniška zalego. Kostanjeviška, 3000 oralov obsežna grajščina, ki zdaj preskrbljuje poljske kmete s drvami do Krškega, Čateža ob Savi, bo tudi prišla v roke teh snedežev. Potem bodo kmetje kleli, potem bodo rekli, da naj vse hudič vzame. Ali kaj, za preklinjanje se popje proketo malo zmenijo. Da le ženske niso hude.

Tu vidiš slovenski kmet, ki kupuješ, če kak grajščak svojo grajščino razparcelira, oral travnika po 600 gld., njive po 400 gld., ko bi jo iz rok občine lahko dobil po 100 in za 50 gld., grajsko poslopje pa lahko porabil za šole, ki te zdaj toliko stanejo, tu vidiš, kako pride, če človek le na farovž zaupa, če v občinski odbor župnika in njegove kimovce voli. Le daj si na glavo kidati, jih boš kmalo dosti teh požrešnih trebuharjev imel na tvoji zemlji; ti bodo isti še to malo tvoje zemlje vzeli. Nikdar ni ta duhovenska bisaga polna. Redil boš svoje hčere za razveseljevanje za to rejo.

Meništvo ima dobre vohune. Tvoji posvetni duhovniki, slovenski kmet, pišejo, da je v kakem kraju neumno, farovžu poslušno ljudstvo in če kje menihe iztirajo, pridejo v te neumne kraje. Tu imaš slovenski kmet profit od tega, da voliš pri volitvah farovške poslance.

Morala in konsumi.

Že večkrat smo omenjali, da tudi najboljši konsum ljudstvu veliko več škoduje, kakor pa mu koristi. Ako bi bil konsum uzorno opravljan, bolje kakor vsaka zasebna trgovina, bi zamogel ljudstvu vsako leto nekaj grošev dobička dati, ali tudi v tem slučaju bi bil kmet na škodi. Če zginejo trgovci, bodo morali pač kmetje več davkov plačevati. Vsak konsum pa je ljudstvu na škodo, ker se kmet po nepotrebnem zadolži, ker veliko več raznega blaga porabi, kakor je potrebno in ker se po konsumih širi že tako jako veliko pijančevanje.

Pa tudi glede npravnosti uplivajo konsumi slabo. To kaže naslednji slučaj:

V Sv. Emi blizu Šmarja pri Jelšah na Spodnjem Štajerskem so duhovniki ustanovili popolnoma nepotreben konsum. V tem duhovniškem konsumu se je dne 20. avgusta zgodil krvav izgređ. Neki oženjeni žagar, oče 14. otrok, od katerih

jih pet živih, se je že dlje časa v prostorih tega duhovniškega društva shajal z neko razupito vlačugo, katere že davno noben pes več ne povoha. Vse se je škandaliziralo, da se v duhovniškem društvu godé take svinjarije. Žagarjeva žena, vseskož poštena ženska, je od žalosti bila zelo oslabela. Ko je 20. avgusta izvedela, da se njen mož zopet mudi s tisto vlačugo v duhovniškem konsumu, šla je sama tja, da opominja moža, naj vender ne pozabi, da je oženjen in da ima otroke. Mož pa je ženo sprejel s psovkami in jo z literko steklenico udaril po glavi ter jej prizadel tako rano, da je kri curkoma tekla.

Kacih 14 dni poprej je ona ista žena videla, kako se je njen mož z isto vlačugo zaprl v posebno sobo konsumnega društva, kjer sta seveda samo roženkranc molila, da bi ju nihče ne motil, je pa sestra rečene vlačuge stala pred vratmi na straži.

Skoro ob istem času se je pri sodnji v Šmarju pri neki obravnavi dokazalo, da sta se neki oženjeni gostilničar in oženjeni voditelj tega duhovniškega konsuma v konsumskih prostorih hotela spraviti nad neko deklino.

Malo poprej se je v tem konsumu zgodil tudi krvav pretep. Jednemu pretepačev so vzeli nož, ki je bil skoro tak, kakor kak bajonet.

Tako se godi v duhovniških društvih. Ta duhovniška konsumna društva niso samo gospodarsko škodljiva, ampak so tudi nekaka kurbišča, kjer se gode svinjarije vsake vrste in od koder se seje prepri in sovraštvo v rodbine.

Politični pregled.

Državni zbor je sklican na dan 17. oktobra in bo najbrž več mesecev nepretrgoma zboroval, ako bo redno in stvarno delovanje sploh mogoče, kar pa še ni gotovo.

Deželnozborske volitve na Češkem se vrše tekoči teden in bode posebno mej Nemci jako hud boj.

Volitve na Ogrskem so se vršile minoli teden. Zmagala je vladna stranka v toliko, da je ohranila svojo skoro dvetretjinsko večino. Sicer pa je največ pridobila tista stranka, ki se poganja za popolno ločitev Ogrske od Avstrije. Tudi Slovakom se je vzlic vsemu madjarskemu sleparstvu posrečilo pridobiti štiri poslance.

Vojna v južni Afriki. Najnovejši angleški časopisi priznavajo sedaj, da je položaj angleške armade v južni Afriki skrajno neugoden in za Angleže jako nevaren. Ti listi zahtevajo, naj se že

vojni konec naredi. To bi angleški generali prav radi storili, ko bi mogli, toda angleška vlada že ne more več dobiti vojakov, s sedanjo armado pa se ne dá ničesar storiti. V zvezi s tem se poroča, da utegne ruski car posredovati mej Buri in Angleži, da se sklene mir. Bomo videli.

Dopisi.

Izpod Šmarne gore nam pišejo:

Pred par dnevi sem se mudil v Medvodah v tamošnji gostilni, kjer je sedela večja družba, pogovarjajoč se o misijonu, katerega imajo menda ondi, odkar imajo tako dobrega duhovnega pastirja, vsaj vsako drugo leto. Da so ti dobro rejeni ljubljanski patri prav pridno udrihali po liberalnih časopisih na prižnici in v spovednici, je samo ob sebi umevno. Jeden izmed njih pa se je menda tako daleč spozabil, da je neki obče dobro znani in spoštovani gospej dal »ta suho«, ker mu ni hotela obljubiti, da ne bode brala več »Slov. Naroda«, in pri tem izustil surove besede: »Če bi bil vedel, da pride jedna »narodovka« k spovedi, bi bil preje utekel iz spovednice tako gotovo, kakor gotovo sem tukaj.« — Govorilo se je potem, kake pridige so bile tudi zoper pijance in ponočnjake. Nato pa se oglasi preprost kmet in pravi: »Kaj pa, če bode vsak pijanec gorel v peklu, kaj pa bode s smledniškim kaplanom? in začel je pripovedovati mej burnim smehom prav zanimivo zgodnico: Vi ne veste, kak strah je bil pretečeno sredo pri našem županu. Vsa vas je bila že pri počitku, samo pri županu je bila še luč, ker je žena županova že delj časa hudo bolna. Polnočno uro prilomasti nenkrat v vežo in od tam naravnost v sobo, kjer je ležala bolna žena, črna prikazen, katero je žena smatrala za hudiča. Vsa preplašena in tresoča se je lezla ženica skozi vežo v drugo sobo, klicat moža, ki je takoj vstal in prašal čudnega gosta, (g. župan spoznal je v njem takoj dobrega znanca) kaj hoče g. kapelan tako pozno v njegovi hiši? Kapelan na to: »Peljite me domov!« Ker pa župan ni maral vstreti njegovi želji, mu je rekel, naj gre do sosedu, češ »on Vas rad popelje domov«. Gospod kapelan je po nekolikih težkočah srečno prišel do sosedu in tam se mu je na njegovo vpitje oglašil najprej domač sin rekoč: »Kdo je?« Kapelan na to: »Pojdi ven, me popelješ domov!« Fant: »Kdo pa ste in kam naj Vas peljem?« Po dolgem pogovoru sèm in tja je spoznal fant, da je neznanec smeledniški kapelan in mu pravi: »O gospod, saj ni šel že cel teden dež, pa ste tako mokri! Kje pa ste se valjali po gnojnici?« Kapelan je rekel nato, da je baraba, a fant je zavrnil kaplana: Vi ste gotovo podobnejši barabi, kakor jaz, saj ste umazani in hodite ob takem času tukaj okrog. To bi bilo zopet nekaj za »Rodoljuba«. To pa je bilo duhovnemu gospodu le preveč. V svetej jezi vrže jeden goldinar fantu, kričeč: »Kaj, kaj, v »Rodoljuba« me hočete dati? Tu je denar, da ne bo nič.« Goldinarček pa se je kaplanu vrnil, zato je danes vendarle v »Rodoljubu«. Predno pa je zginila nočna prikazen, je zapretila tudi g. županu rekoč: »Zapomnite si, kdaj ste bili župan!« Družba se je še nadalje zabavala, a jaz sem moral iti. Videl sem pa, da tudi najklerikalnejši kraji niso brez liberalcev.

Domače in razne novice.

Demonstracija ljubljanskega škofa.

Mestna občina ljubljanska je kot spomenik 50letnice vladanja cesarja Franca Jožefa sezidala prekrasen most. Ta most se je slovesno otvoril dne 4. t. m. Župan ljubljanski je naprosil škofa, naj bi novi most blagoslovil. Župan je mislil, da bo škof imel toliko obzirov do osebe presvetlega cesarja, da se blagoslovljenju ne odtegne, saj je most spomenik cesarjevega vladarskega jubileja. Toda škof ni imel toliko ozira na osebo presvetlega cesarja in ni hotel mostu blagosloviti. To je škandal prve vrste!

Boj za deželno odbornišvo mej klerikalci. Iz naše katoliške narodne stranke prihajajo vesti o malem prepirčku. Imajo eno samo pečeno jabolko, lačnih želodčkov je pa več. In sedaj se vodi razprava o tem, komu se položi jabolko na plošček. To se pravi, prepirajo se o tem, kdo naj zasede jedino deželno odborniško mesto, o katerem razpolaga naša klerikalna stranka. V posesti je Povše, in glavar Detela bi najraje videl, da mu ostane tudi v bodoče ad latus, ker si je težko misliti, da bi starejši odborniki privolili v to, da bi jim mladi Brejec predsedoval v glavarjevi odsotnosti. Ali stolec Povšetov se menda vendar precej maja. Tu je tudi dr. Žlindra, ki bi blagovolil prevzeti mesto deželnega odbornika, pa drugi mu menda branijo; tudi bi se pri tem moral vvesti z liberalci k jedni mizi, kar bi škodilo njegovemu zdravju! Zategadelj dr. Šusteršič ni posebno nevaren Povšetov protikandidat. Brejec pa je že bolj nevaren, z zobmi in z rokami se trudi, da bi Povšeta izpodnesel. Nevaren ta mlad človek sicer ni, njegova glavna moč je aroganca, in zategadelj ni izključeno, da bi se možiček ne priglodal v deželni odbor. Ali tudi dr. Schweitzer in dr. Ivan Evangelist Krek sta baje kandidata. Nas ta prepir v žabji luži ne zanima obilo, ko je za javnost brez vsakega pomena, kdo je tisti edini klerikalec, ki bode hodil v deželni odbor samevat. Kakor hitro izvemo, kako se prepir konča, in kateri kandidaturi se bode dalo prvenstvo, hočemo svojim čitateljem o tem vestno poročati.

† Anton Stepic. V Višnjigori je v najlepši svoji moški dobi preminul dne 1. t. m. vrl narodnjak g. A. Stepic, župan, trgovec in posestnik, po kratki boleznici v starosti 31 let, zapustivši žalujočo soprogo in dve hčerki. Pokojni bil je odločen pristaš narodnonapredne stranke. Še pri zadnji deželnozborni volitvi se je mnogo trudil za našega kandidata, in zaman so se duhovniki trudili, da bi spravili kremeniti ta značaj v svoj tabor. Pogrešala ga bode rodbina, pogrešala ga bode Višnja gora, a pogrešala ga bode tudi naša stranka. Naj mu je lahka zemlja slovenska, naš spomin mu ostane trajen!

Ali je to tudi katoliško? V Ljubljani živita dve ženski, mačeha in hči, v največji siromašćini. Hči ja tudi pohabljen. Njen oče in soprog njene mačeha si je kot platnar pridobil toliko premoženje, da se iz njegove ustanove vzdržuje kanonikat, katerega uživa v Ljubljani precej tolst gospod. Trgovina, katero sta imeli po očetovi smrti mačeha in hči, je propadla docela, revici sta obožali in

mestna občina ju mora podpirati z milošćino. Hči — mestna uboga, očetov denar pa uživa ljubljanski kanonik, ki ima vrhu tega še dobro plačo kot ravnatelj velikega zavoda in v Kravji dolini lepo hišo! Gospod kanonik hčere in žene svojega dobrotnika noče podpirati, nego se sam redi ob tisočakah pokojnega pobožnega platnarja! Ali je to tudi katoliško? »Lačne nasititi, žejne napojiti, nage obleči«, je učil Kristus kralj, na katerega se sklicujejo tako radi naši klerikalni prijatelji, ali v praksi uživajo mastne ustanove očetov usmiljenja vrednih pohabljenih sirot, za katere nimajo nobenega srca. Dà, dà, tako je, nervozni tovariš »Slovenec«, ki se tako repenčiš nad resničnim izrekom ljubljanskega župana! Pometaj najprej ogromni kup gnoja izpred lastnega praga, šele potem boš morda smel igrati vlogo sodnika drugim. Dokler pa trpiš v svoji neposrednejši bližini tak škandal, lepo miruj! Podpirajte, klerikalci, vsaj tiste, katerih kruh jeste, če že sicer ne odprete svojih možnjčkov nikdar!

Kdo bo škof v Trstu? Prvotno se je govorilo, da utegne biti naslednik pokojnega škofa Šterka prošt Jordan v Gorici. Sedaj kombinirajo nekateri tako, da bi utegnil biti imenovan za škofa tržaško-koperskega kanonik in stolni dekan Sedej v Gorici, čujejo se pa tudi glasovi, da bi prišel v Trst krški škof Mahnič. »Piccolo« pa je zvedel še nekega drugega kandidata, to bi bil neki nemški menih-benediktinec, ki je rojen v Nemčiji. Govori se pa tudi o Petroniju, ki vodi sedaj škofovske posle kot kapiteljski vikar v Trstu. Kakor se vidi, kandidatov dosti — ali naj bo izvoljen Peter ali Pavel, slovenska reč ne pridobi nič, ker tega ne dopušča sistem!

Kako se je agitiralo v Godešičah. Pišejo nam: Takoj, ko je občinski sluga prinesel na Godešiče in sv. Duh glasovnice, je prišel za njim mežnar od sv. Duha in Godešič, pobral glasovnice, jih nesel kaplanu v Staro Loko ter popisane zopet nazaj vročil. Ko so po volitvi nekateri razsodni možje tem ljudem odpirali oči, kdo je Brejc in kdo Lazzarini, so bili dotičniki hudo nejevoljni, kako se upa kaplan listke popisati brez dovoljenja njih imeteljev, kateri gotovo ne bi bili volili Brejca, ko bi jih kaplan k temu ne prisilil. Tako dejanje je gotovo kaznivo.

Državne podpore vinogradarstvu. Poljedelsko ministrstvo je dovolilo deželnemu odboru kranjskemu za tekoče leto svoto 10.000 kron, da razdeli primerne podpore kmetijskim podružnicam v Novem mestu, Mokronogu, Metliki, Košani in Št. Vidu pri Vipavi, ki se pečajo s požlahtnjevanjem in zboljševanjem domačih trtnih nasadov. V prvi vrsti se bode gledalo na napravo oziroma razširjenje vzornih vinogradov in na pridobivanje potrebnih zelenih žlahtnih sadik za lastno potrebo in za oddajo.

Živinozdravniška potovalna predavanja so bila letos v Bohinjski Bistrici 1., v Breznici 8., v Dovjem 15. in v Mošnjah 22. septembra. Poleg drugih predmetov se je obširneje govorilo tudi o živinski kugi in o veterinarno policijskih predpisih. Teh štirih predavanj se je udeležilo 147 poslušalcev.

Slovenski denar za nemške namene. Leta 1902 bodo imeli v Gradcu

veliko pevsko slavnost. Sedaj je razpisana nagrada za gradnjo velike pevske dvorane. Za to ultranemško slavnost je dovolila »dežela« 16.000 kron. A ker je dežela po dobri tretjini slovenska, bodo morali plačati Slovenci tretjino, to je 6000 kron. Za uravnavo Pesnice pa ni denarja!

Kapelan surovež. Kapelan v Smledniku, strasten agitator, izvrsten muzik, dober tarokist itd., hoče šolarjem s silo ubiti v glavo krščanski nauk. Večkrat rabi najhujša sredstva, da doseže svoj namen. Tako je letos poleti prišel v neko gostilno. Ko pride neka pastarica v sobo, skoči kapelan k nji in ji z vso silo dá zaušnico, da se je dekle jokaje zgrudilo na tla, rekoč: »Ali se bodeš učila krščanskega nauka?« In potem, ko je dekle vstalo, dal ji je še par zaušnic. Na ta način ta olikanec ne bo opustil svojega političnega fanatizma in namesto politike oznanjeval v cerkvi božjo besedo.

Jezuitje v Gorici. Čudna vest se širi, da se mislijo namreč nekje v bližini Gorice naseliti jezuitje. Baje so že v dogovoru radi poslopja, katero bi jim služilo za konvikt. To je nekaka nedodelana grajščina.

Zažigalca so dobili. Iz Kroke se nam piše: Izdal se je danes požigalec Kroke. Enajstkrat je zažigal, a le petkrat se mu je posrečilo zanetiti ogenj. Nocojšnjo noč je zažigal v Kotlu pri Hercelnu, a so v pravem času zapazili tleči ogenj. Orožniki so ga danes že odvedli k c. kr. okrajni sodnji v Radovljico. Kroparji bomo sedaj vsaj v miru in brez skrbi spali.

Zgorela tovarna. Minulo nedeljo je nastal v tovarni za izdelovanje barv v Klečah v občini Dolsko, ki je last firme J. A. Fink-ov zet iz Regensburga, požar. V kratkem času je tovarniško poslopje in vsa oprava bilo plen ognja. Iz Dola prihitelo gasilno društvo je požar po tri ure trajajočem gašenju omejilo. Škode je okolu 14.000 K. Zavarovalnina je 12.000 kron.

Ukraden denar — najden. V Ljubljani je našel policijski stražnik Mihael Sitar v nekem grmovju vrečico, v kateri je bilo 290 K. Denar je bil malo časa popred, ko je bil najden, ukraden mesarici Marjani Paternostrovi iz Studenca, in sicer v neki gostilni. Marjana Paternoster je pustila korbico z vrečico in denarjem v veži in je šla v gostilno. Tat je to priliko porabil in denar odnesel. Vzel je le 10 kron, ki so bile v ruti, v katero je bila zavita vrečica z drugim denarjem. Tat najbrže ni slutil, da je v vrečici denar in je vrgel ruto z vrečico vred stran.

Škratica, ki se je epidemično pojavila v Kovorji v kočevskem okraju, je popolnoma prenehala. Izmej 15 zbolelih otrok sta dva umrla.

Volkovi se pogostoma prikazujejo v kočevskem okraju, a le bolj v hudi zimi. Letos se je priklatil tak kosmatin v vasi Ragle in raztrgal ter odnesel jagnje.

Strelna. Dne 7. t. m. je tresčilo v poslopje J. Adama na Pokajišču pri Borovnici; pri tem je omamila strelna hčerko in ubila dva vola. Škoda je precejšnja, ker nesrečnež ni bil zavarovan.

Požara. Dne 29. m. m. je začelo goreti v vasi Podbukovje občina Krka, in to ravno med sv. mašo, ko je bila velika večina vaščanov v cerkvi. Če ni bilo gasilcev, kateri so bili takoj na gorišču, bi bila pogorela vsa vas, katera šteje 39 števil, in to radi vetra, ki je precej močno

pihal, in ker so vsa poslopja s slamo krita in v veliki tesnobi. Velikanskemu naporu gasilcev in občinstva se je zahvaliti, da se je ogenj omejil na dva kozolca, dasi sta se bili vneli že dve hiši, kateri so gasilci takoj pogasili. Vaščani, kateri so doslej nezaupno gledali gasilce in gasilno orodje, se sedaj z vso hvaležnostjo in priznanjem izražajo o tem res prepotrebem društvu. Ogenj je zanetil 5letni otrok, misleč si peči koruzne storže. — V vasi Podbukovje v občini Gornja Krka je nastal minulo nedeljo med mašo požar, ki bi bil lahko vpepelil vso 39 števil broječo vas. Dve hiši sta deloma zgoreli. Le krepkemu delovanju gasilcev se je zahvaliti, da se je zabranila večja nesreča.

V enem letu delavec in milijonar. V zahodni Mehiki vzbuja v zadnjem času veliko zanimanje neki Pedro Alvarado, kateri je bil še pred tričetrlet leta navaden delavec, sedaj pa znašajo njegovi mesečni dohodki 500.000 gld. Našel je namreč silno bogat rov. Alvarado je baje jako radodaren; ves svoj denar pa ima doma, mesto da bi ga naložil v kaki banki. Zunaj ga spremlja vedno osem orožnikov, ker nosi seboj vsaj 500.000 gld. V Parkaisu zida mladi milijonar krasno, veliko palačobolnišnico. Tudi cerkev je že sezidal.

Gluhonem vojak. Iz Lvova javljajo: Urednik lista »Dziennik Polski« dr. Otoszewski-Barenski je prijavil v svojem listu, da je sprejela komisija v Mielemu popolnoma gluhonemega k vojakom ker je bila uverjena, da je simulant. Gluhonemi vojak je bil 10 tednov v vojaški bolnišnici. Vojaška oblast je radi te notice tožila urednika, ki pa je bil popolnoma oproščen, ker je dokazal, da je pisal resnico.

Gospodarske stvari.

O pridelovanju namiznega grozdja.

Po južnih vinorodnih krajih, v katerih je za trto tako ugodno podnebje, da ona svoj sad popolnoma dozori, se pridelovanje namiznega grozdja veliko boljši izplača, kakor pa pridelovanje vinskega grozdja. Namizno grozdje imenujemo pa tisto, katero se ob trgatvi ne podela v vino, ampak katero se kar kakor tako, kar v mesta prodaja, da se tam pozoblje. Po južnih vinorodnih krajih izplača se posebno dobro pridelovanje prav zgodnega namiznega grozdja. To zaradi tega, ker ob času, ko se ima na primer v Dalmaciji, Istri, Vipavi itd. že popolnoma zrelo grozdje, v severnejših vinorodnih krajih, kakor pri nas na Dolenjskem, Štajerskem, Spodnjem Avstrijskem itd. na zrelo grozdje še skoraj ne mislijo. Od tod pride, da se prodaja tako, v južnih krajih pridelano zgodnje grozdje, prav drago. Prodaja se po 20, da še celo po več krajcarjev kilogram, kajti odpeljuje se ga v velika mesta severnejših krajev, kakor v Ljubljano, Gradec, Dunaj, Prago in še celo v mesta na Rusko. Iz enega kilograma grozdja napravi se v najboljšem slučaju k večem pol litra vina, pa navadno še toliko ne.

No, za vino napraviti, treba je pa grozdje še dlje časa na trti pustiti, tako da ga še toča lahko potolče ali pa da se gnije. Za iz grozdja vino napraviti, treba ga potrgati, zmastiti, drozgalice kipeti pustiti, prešati. Vse to stane dela, in delo stane pa denar. Ko je vino napravljeno, čakati treba še kupca. In ko ta pride ter vino kupi, koliko pa da za pol litra vina, za katero bi se lahko veliko pred trgat-

vije v podobi grozdja 20 krajcarjev udobilo? V najboljšem slučaju 14 krajcarjev. Toraj po tolikem delu in trudu udobi se za kilo grozdja v vino podelanega šest krajcarjev manj, kakor ako bi se ga kakor tako za namizno grozdje prodalo. Dostikrat prodaja se pa kilo zgodnjega grozdja tudi po 24, da še celo po 30 krajcarjev. No za pol litra vina se pa tudi ne udobi vselej 14 kr. ampak dostikrat le 12, da mogoče, da še celo 10 krajcarjev. Tako nastane razloček med skupičkom za namizno grozdje ali pa vino še večji, in to na škodo pridovalca grozdja. Pridelovanje kar le mogoče zgodnjega namiznega grozdja izplačalo bi se pa tudi v severnih vinogradnih krajih prav dobro, ako bi se vinogradniki s tem ukvarjali. V novem mestu na primer prodajalo bi se kaj lahko zgodnje namizno grozdje sploh, tudi po 24 do 30 krajcarjev kilo, da bi ga le kaj bilo. V Novem mestu je dosti gg. uradnikov, profesorjev itd. Vsi ti si žele grozdja za lastno zobanje, ter za odpošiljanje svojim sorodnikom in znancem. Pa ga ni dobiti, ne prinesejo ga na trg. Pa ako ga kdo prinese, kakšno pa je? Večinoma ne zgodnje pozno, in tako kislo, da da ga človek komaj uživa. Na novomeški trg prinešeno grozdje pač nikakor imena namizno grozdje ne zasluži. Pa Bog! da bi le takega zadosti na ponudbo bilo, pa ga ni. In tako pride, da se sliši gg. uradnike, profesorje itd. izjavljati se: v vinorejski deželi, v vinorodnem kraju smo, grozdja, poštenega grozdja pa še za drag denar ne dobomo. In kar velja v tem obziru o Novem mestu, velja gotovo tudi o družih dolenjskih mestih, v katerih se uradi nahajajo. Zato bilo bi pač gospodarsko več kakor opravičeno, da bi se posestniki novih vinogradov v Tržki gori pri Novem mestu, in posestniki novih vinogradov v bližini ostalih dolenjskih mest in trgov, v katerih se c. kr. uradi in toraj več gospode nahaja, tudi pridelovanje zgodnjega in poznega namiznega grozdja lotili. V ta namen zasajali naj bi osobito v najboljših vinogradskih legah, ob podzidjih posameznih oddelkov, to je ob škarpah, prav fine zgodnje namizne sorte, katere bi potem v podobi špalirjev (brajd) po podzidju razpeljali. Na takih špalirjih pridelali bi gotovo prav zgodnje in fino zrelo namizno grozdje, za katero bi se gospoda po mestih kar trgala. Na ta način izkoriščena bi bila tudi prav uzorno podzidja (škarpe) katere dosti denarja stanejo, pa brez take zasaditve, kakoršno imamo v mislih, naravnostnega dobička nič ne nesejo! Pa ne le ob podzidjih, tudi sicer po vinogradih prav finih leg naj bi se prav zgodnje fine namizne sorte zasajalo, da bi se grozdje kakor tako v mesta dajalo.

Take fine namizne vse priporočitve vredne sorte bi bile na primer sledeče:

1.) Rumena vipavska auguštana. V Vipavi dozori že mesca avgusta, od tod njeno ime. To trto treba pa, da toliko izdatno rodi, da se njena saditev izplača, v starem lesu prav na dolgo, oziroma na visoko in široko izpeljati, in za dolge napence (šparone) obrezovati, ker sicer ne rodi nič.

2.) Črna portugalka, katera tudi pri navadni vinogradski izgoji in navadni reznji prav dobro rodi in koj za auguštano dozori.

- 3.) Rumeni hrustljati in muškati, ter rudeči na vadni španjol (nemški Gut-edel), kateri pri navadni izgoji in režnji prav obilo rodi.
- 4.) Rudeči zgodnji veltlinec.
- 5.) Rujavi trdi muškat.
- 6.) Črni muškat.
- 7.) Muškatna damascenka.
- 8.) Vipavski ošip ali cundra. Ta sorta ima to dobro lastnost, da se po zimi najdlje časa sveža obdrži.
- To bi bile torej sorte, katere zamo-remo najtopleje priporočati za pridelovanje namiznega grozdja.

Loterijske srečke.

Gradeo , 28. septembra	23, 21, 54, 45, 27.
Brno , 2. oktobra.	13, 29, 88, 38, 47.
Dunaj , 28. septembra	6, 57, 62, 77, 55.
Lino , 21. septembra.	18, 82, 5, 27, 45.
Praga , 9 oktobra	84, 2, 74, 72, 89.
Trst , 5. oktobra.	28, 50, 19, 22, 75.

Najnižje cene.

Največji izbor.

Preobleke. Popravila.

L. Mikusch
tovarna dežnikov
Ljubljana, Mestni trg.

TOVARNIŠKA
KAVINSKA
VARNOSTNA ZNAMKA

Dolžnost vsake rodo-
ljubne hiše je, da poskusi
in vedno rabi le

kavino primes
v prid družbe sv. Cirila in
Metoda, kakor tudi vse druge

cikorijske izdelke
samo iz domače „Prve jugo-
slovanske tovarne za kavine
surogate v Ljubljani.“

Dobiva se povsod!
Zahtevajte povsod!

TOVARNIŠKA
KAVINSKA
VARNOSTNA ZNAMKA

Zobozdravniški in tehnični atelje.

Ruvanje zob z kloretilom, duši-
(Lustgas) itd. kovim oxydulom

Plombe iz zlata, porcelana.
in drugih sredstev.

Zlate krone in sponse, **zobovja**
in zlata. iz kavčuka, aluminija
(2117-1).

Zobozdravnik

Dr. Rado Frlan,

Ljubljana Špitalske ulice št. 7. I. nadstr.

Ordinacija od 9—12. dopoldne in od
1—6. ure popoldne. Za uboge brezplačno
ruvanje zob od 8—9. ure zjutraj.

Tržne cene v Ljubljani

5. oktobra 1901.

	K	v		K	v
Pšenica, 100 kg	18	—	Špeh povojen, kgr.	1	60
Rež,	14	—	Surovo maslo, „	2	—
Ječmen,	16	—	Jajce, jedno	—	6
Oves,	15	—	Mleko, liter	—	20
Ajda,	13	—	Goveje meso kgr.	1	28
Proso,	15	60	Telečje	—	130
Koruz,	13	—	Svinjsko	—	150
Krompir,	4	60	Koštrunovo	—	80
Leča, lit.	—	20	Piščanec	—	120
Grah,	—	50	Golob	—	40
Fižol	—	24	Seno, 100 kilo	—	580
Maslo, kgr.	2	40	Slama,	—	440
Mast,	1	50	Drva trda, klfr.	—	880
Špeh svež,	1	30	„ mekka, „	—	550

Zmešane lase

kupuje po najvišjih cenah in plača
bolje nego vsaka zunanja firma

Ludovik Businaro

v Ljubljani, Hilšarjeve ulice št. 10.

Nabiralce las opozarjam s
tem uljudno na mojo firmo.

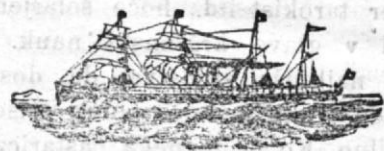
Dva krojaška pomočnika

ki sta dobro izurjena v svoji stroki, sprejme

J. Kertel v Ajdovščini.

Sprejmejo se le taki, ki že vsaj dve
leti delajo kot pomočniki. Delo je stalno.

Red Star Line, Antwerpen

v Ameriko.

Prve vrste parobrodi. — Naravnost brez
prekladanja v New York in v Philadel-
phijo. — Dobra hrana. — Izborna oprava
na ladiji. — Nizke vožne cene.

Pojasnila dajejo:

Red Star Line, 20, Wiedener Gürtel, na Dunaji
ali (1115-15)

Ant. Rebek, konc. agent
v Ljubljani, Kolodvorske ulice šte. 34.

**Vsaka gospodinja
in mati**

se mora blagrovati, katera
rabi z ozirom na zdravje,
varčnost in dobri okus
Kathreiner-Kneippovo sla-
dno kavo (pristno samo v
znanih izvirnih zavitkih).

Zobozdravniški in tehnični atelje.

Ruvanje zob z kloretilom, duši-
(Lustgas) itd. kovim oxydulom

Plombe iz zlata, porcelana.
in drugih sredstev.

Zlate krone in sponse, **zobovja**
in zlata. iz kavčuka, aluminija
(2117-1).

Zobozdravnik

Dr. Rado Frlan,

Ljubljana Špitalske ulice št. 7. I. nadstr.

Ordinacija od 9—12. dopoldne in od
1—6. ure popoldne. Za uboge brezplačno
ruvanje zob od 8—9. ure zjutraj.